

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒

เรื่อง

การวิเคราะห์คุณค่า

จากวรรณคดี

ผู้สอน ครูวิชุดา กลิ่นจางกล
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การวิเคราะห์คุณค่า จากวรรณคดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์
คุณค่าจากวรรณคดี
๒. วิเคราะห์คุณค่าด้านต่าง ๆ จากวรรณคดีได้

“ลองอ่านดู
หนูอ่านได้”

ไปพื้นที่ศานาริมท่าน้ำ
แพประจำจอตรายเขาชายของ
มีแพรผ้าสารพัดสีม่วงตอง
ทั้งสิ่งของชาวเหนือเครื่องสำเนา

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่าบทประพันธ์บทนี้
มีคุณค่าในด้านใดบ้าง

เฉลย

คุณค่าด้านเนื้อหา สะท้อนสภาพบ้านเมือง
และสังคม

คุณค่าด้านวรรณศิลป์ การเล่นเสียง
เสียงสระ วัด-ทัต, นา-ท่า, ราย-ชาย, เหลือง-เครื่อง
เสียงพยัญชนะ จำ-จอด, เขา-ชาย-ของ, ของ-ขาว

การวิเคราะห์คุณค่า

จากวรรณคดี

มีอะไรบ้าง

การวิเคราะห์คุณค่า จากวรรณคดี

การวิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหา

การวิเคราะห์คุณค่าด้านสังคม

การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การวิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหา

๑. ได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ

เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี สภาพสังคม

การเมืองการปกครอง การดำรงชีวิตของคนในสมัยนั้น

การวิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหา

๒. ได้รับประสบการณ์ กวีถ่ายทอดประสบการณ์ที่เกิดจากการมองโลกอย่างกว้างขวางและลุ่มลึกจากประสบการณ์ส่วนตัวของกวีได้กลายเป็นประสบการณ์ร่วมระหว่างผู้อ่านกับกวี ผู้อ่านได้รับประสบการณ์จากการอ่านงานของกวี

การวิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหา

๓. เกิดจินตภาพ ผู้อ่านเห็นคุณค่าในความงดงามของ
วรรณคดีทำให้เกิดความประทับใจ และรับรู้ความคิดที่
แปลกใหม่

การวิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหา

๔. พัฒนาจิตใจผู้อ่าน วรรณคดีต่างๆ ๗ มีเนื้อหาสาระ เรื่องราวสนุก อ่านแล้วสบายใจ สามารถกล่อมเกลาจิตใจให้อ่อนโยน ให้ข้อคิดคติธรรม อีกทั้งสอนให้ประพฤติดี ประพฤติชอบ สร้างสรรค์ จรรโลงใจให้เกิดกำลังใจยามที่ท้อแท้

การวิเคราะห์คุณค่าด้านสังคม

๑. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ หมายถึง ลักษณะความ
เป็นไปของการดำเนินชีวิต เช่น ที่อยู่อาศัย
การประกอบอาชีพ

การวิเคราะห์คุณค่าด้านสังคม

๒. ด้านการปกครอง หมายถึง ลักษณะการเมือง การปกครองและการใช้กฎหมายบ้านเมืองในช่วง สมัยนั้น ๆ

การวิเคราะห์คุณค่าด้านสังคม

๓. ด้านวัฒนธรรม หมายถึง รูปแบบของกิจกรรม
มนุษย์ที่เด่นชัดและมีความสำคัญ วิธีการดำเนิน
ชีวิต การแต่งกาย การกิน มหรสพต่าง ๆ

การวิเคราะห์คุณค่าด้านสังคม

๔. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี สิ่งที่สังคมไทย
ประพฤติกฎปฏิบัติต่อเนื่องสืบกันมาเป็นเวลานาน จน
ยึดถือกันในจิตใจว่าต้องปฏิบัติเช่นนั้น จึงจะเกิด
ความสุขความเจริญ

การวิเคราะห์คุณค่าด้านสังคม

๕. ด้านค่านิยม หมายถึง แนวความคิด ความเชื่อ ที่บุคคลในสังคมยึดถือเป็นเครื่องตัดสินใจและ กำหนดการกระทำของตนเอง

การวิเคราะห์คุณค่าด้านสังคม

๖. ด้านความเชื่อ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมที่ยึดมั่น และยอมรับในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจมีเหตุผลหรือไม่มีเหตุผลก็ได้ เช่น การระลึกชาติ เชื่อกฎแห่งกรรม ไสยศาสตร์ ลางบอกเหตุ เช่น ความเชื่อถือในเรื่องฤกษ์ ความเชื่อเรื่องพุทธศาสนา

การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๑. การเล่นเสียง

การเล่นเสียง คือ การสรรคำให้มีเสียงสัมผัสเป็น พิเศษกว่าปกติ เพื่อให้เกิดทำนองเสียงที่ไพเราะน่าฟัง มีทั้งการเล่นเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียง วรรณยุกต์ ดังนี้

การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๑.๑ การเล่นเสียงพยัญชนะ

๑.๒ การเล่นเสียงสระ

๑.๓ การเล่นเสียงวรรณยุกต์

การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๒. การเล่นคำ

การเล่นคำ คือ การสรรคำมาเรียงร้อยในคำประพันธ์ โดยใช้คำที่มีเสียงเดียวกันในความหมายต่าง ๆ มาพรรณนา เป็นวิธีการเล่นคำทำให้ไพเราะน่าฟังยิ่งขึ้น อาจช่วยสร้างอารมณ์ชั้นบันเทิงใจให้ผู้อ่านและผู้ฟัง

การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๓. การใช้ภาพพจน์

๓.๑ อุปมา หมายถึง การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนหรือคล้ายกับอีกสิ่งหนึ่ง จะมีคำว่า เหมือน ราว ราวกับ ดุจ เฉก ปูน เพียง ประดุจ ดัง กล

การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๓.๒ อุปลักษณ์ หมายถึง เป็นการเปรียบเทียบ เหมือนกัน แต่เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง อุปลักษณ์จะไม่กล่าวโดยตรงเหมือนอุปมา แต่ใช้วิธีกล่าวเป็นนัย ให้เข้าใจเอาเอง คำที่ใช้เปรียบเทียบ คำว่า คือ เป็น หรือไม่ปรากฏคำเชื่อม

การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๓.๓ บุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน หมายถึง

การเปรียบเทียบที่นำเอาพฤติกรรม และอาการ
บางอย่างของมนุษย์ไปใส่ในสัตว์ สิ่งของ ความคิดหรือ
ธรรมชาติ ประดุจว่าแสดงอาการได้เหมือนคน

การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๓.๔ อติพจน์ หมายถึง การกล่าวเกินจริงเป็นการ
บรรยายที่ขยายให้เห็นเด่นชัดในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มากกว่า
ความเป็นจริง

การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๓.๕ สัทพจน์ หมายถึง การเปรียบเทียบด้วยการเลียนเสียงหรือแสดงลักษณะอาการต่าง ๆ ทำให้รู้สึกเหมือนได้ยินเสียงของสิ่งนั้น ๆ

กิจกรรม

ฝึกคิด

พิชิตคำประพันธ์

ห้ามเพลิงไว้อย่าให้

มีควัน

ห้ามสุริยแสงจันทร์

ส่องไซร้

ห้ามอายุให้หัน

คืนเล่า

ห้ามตั้งนี้ไว้ได้

จึงห้ามนินทา

ใบงาน

เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าจากรรณคดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์คุณค่าจากรรณคดี
จากคำประพันธ์ที่กำหนด

กลุ่มที่ ๑

คุณแม่นาหนักเพียง	พสุธา
คุณบิทรดุจอา-	กาศกว้าง
คุณพี่พ่างศิขรา	เมรุมาศ
คุณพระอาจารย์อ่าง	อาจสู้อาคร

กลุ่มที่ ๒

สนิมเหล็กเกิดแต่เนื้อ	ในตน
กินกัดเนื้อเหล็กจน	กร่อนขร่ำ
บาปเกิดแต่ตนคน	เป็นบาป
บาปย่อมหาโทษซ้ำ	ใส่ผู้บาปเอง

กลุ่มที่ ๓

พระสมุทรสุดลูกคลื่น
สายดึงทิ้งทอดมา
เขาสูงอาจวัดวา
จิตมนุษย์นี้ไซ้

คณนา
หยั่งได้
กำหนด
ยากแท้หยั่งถึง

กลุ่มที่ ๕

เสียนิสงวนคักดีไว้	วงศ์หงส์
เสยคักดีสู้ประสงค	สิ่งรู้
เสยรู้เร่งตำรง	ความสัตย์ ไวนา
เสยสัตย์อย่าเสยสู้	ชีพม้วยมรณา

กลุ่มที่ ๕

ก้านบัวบอกเลิกต้น

ชลธาร

มารยาทสื่อสันดาน

ชาติเชื้อ

โฉดฉลาดเพราะคำขาน

ควรทราบ

หย่อมหญ้าเหี่ยวแห้งเร็ว

บอกร้ายแสบลงดิน

สรุปความรู้

การวิเคราะห์

คุณค่าจากวรรณคดี

บทเรียนครั้งต่อไป

การอ่านออกเสียง

ร้อยกรอง

ดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑